

Dar šešioliktą amžių menanti Babtyno dvarą per porą dešimtmečių Mindaugas Šventoraitis pavertė meno ir kultūros traukos centru, kuriame vyksta įvairios parodos, koncertai ir plenerai. Dvaro kluoną ir svirną jis per 20 metų pavertė muziejumi, kuriame sukauptas bene didžiausias šalyje praeities technikos lobynas. Dvarininko pasididžiavimą – 90 senovinių motociklų, kokių visame pasaulyje likę vienetai, – dvaro lankytojai gali apžiūrėti nemokamai.

Leidžia ir pasivažinėti

Už pasivaikščiojimą ar fotografavimąsi privačių dvarų savininkai iš lankytojų neretai prašo užmokesčio. Tačiau M. Šventoraičio dvare eksponuojamas parodas ir rengiamus koncertus galima aplankyti nemokamai. „Noriu, kad visiems žmonėms viskas būtų prieinama. Labai gaila, kai dalis žmonių taip ir neleidžia sau aplankyti įdomių vietų, nes už tai reikia mokėti 10–15 eurų, – apgailestauja verslininkas, dėl savo pomėgio praėjusio amžiaus transporto priemonėms Babtyno dvarą pavertęs išskirtine vieta.

Technikos muziejų primenanti asmeninė motociklų kolekcija atidaryta visiems ir visada. Dvarininkas juokiasi, kad pas jį eksponatus lankytojai ne tik gali liesti rankomis – ant jų gali ir pasėdėti, ir netgi juos užsikurti pasivažinėti, jei tik, žinoma, moka.

Praėjusio amžiaus technikos lobynas neretai sulaukia jaunavedžių dėmesio. Vestuvininkai skuba įsiamžinti senovinio motociklo lopšyje ar papozuoti prie vadinamos „kiaulės“.

Restauruoti nedomina

Motociklus jau 20 metų kolekcionuojantis dvarininkas jais domisi nuo 7-erių. Kaip prieš 52 metus pirmąkart užsėdo ant burbiančio mopedo, taip su triukšmingu variklio garsu nesiskiria iki šiol. Dvaro kluone ir svirne jis laiko 90 motociklų iš 20 skirtingų pasaulio šalių, pagamintų 30 skirtingų gamintojų.

„Piniginė motociklų vertė, jų pagaminimo metai man visiškai nerūpi. Visa esmė yra jų retumas. Kuo retesnę randu, tuo mano ego labiau patenkinamas. Svarbiausia, ar motociklo komplektacija visa, ar jis neperdarytas. Originali spalva yra viena didžiausių vertybių technikos pavelde. Žmonės senovinius motociklus mėgsta renovuoti ir perdažyti, bet tokie manęs visiškai nedomina. Už dyką gal ir paimčiau. Nors darbo restauruotiems motociklams daug būna įdėta, bet istoriškai daiktas jau sugadintas ir vertę praradęs mažiausiai per pusę“, – paaiškina M. Šventoraitis, per du dešimtmečius sukaupęs vieną išpūdingiausių motociklų kolekcijų Lietuvoje.

Motociklai, kokių Europoje beveik neliko

Vienas jo kolekcijos pasididžiavimų – 1935 metų gamybos angliškas motociklas „Victoria“, kuriuo važinėjo būdamas paauglys, tačiau jam sugedus užkasė, o po 40 metų išsikasė. Šis unikalus eksponatas turi išskirtinę istoriją ir pagaminimo datą.

Seniausias kolekcijos motociklas yra pagamintas 1930 metais. Ekspozicijoje galima rasti ir daugiau puikiai išlaikytų visos komplektacijos tarpukario motociklų, kokių rasti ir nusipirkti sudėtinga netgi Europoje. Savo kolekcijos lobiu M. Šventoraitis vadina ir dar kelis metų tėkmės beveik nepalietus motociklus. Vienas pasididžiavimų – 1970-ųjų „Planeta3“, nuvažiavęs vos 300 kilometrų. Arba motociklas „Iž“, nuriudėjęs 900 kilometrų.

Vienas kolekcininko pasididžiavimų, kurio niekada neparduotų, puikios būklės „Minsk“. Pastarieji motociklai turi savo atsiradimo istoriją. Kolekcininkas pasakoja, kaip po karo sovietai iš vokiečių atėmė fabrikus, tačiau patys nieko naujo juose nekūrė. „Taip buvę vokiečių DKV motociklai Sovietų sąjungoje pavirto į „Minsk“. Pokariu buvo 500 motociklų firmų. Tai neįtikėtina didelis skaičius. Tačiau japonai beveik visas jas užkasė. 1950 metais įsikūrė pirmosios japonų firmos. Visi juokėsi, ką čia jie padarys. Tačiau viskas susiklostė kitaip – per 20 metų Europoje bankrutavo keli šimtai motociklų gaminančių firmų, kurias nukonkuravo Azijos gamintojai“, – pasakoja kolekcininkas, kurio privačioje kolekcijoje galima rasti daug motociklų, kokių gamyboje jau seniai nebėra.

Pavyzdžiui, karo metais vokiečių paaugliai važinėdavo motociklais, turinčiais minamus pedalus, nors važiuoti pakako variklio galios. „Pasirodo, pedalai buvo tam, kad pasibaigus degalams galima būtų namo paiminti. Vėliau kaip karo grobis šie vokiečių motociklai vienoje Ukrainos gamykloje virto „Sach K1B“ sovietiniais motocikliukais. Juos gamybai rinko tol, kol pasibaigė detalės“, – įdomius faktus atskleidžia M. Šventoraitis.

Dabar retenybė gyvai pamatyti ir puikaus stovio čekų karinės technikos gamykloje gamintus motorolerius, vadintus „kiaulėmis“ – jų degalų bakas buvo pritvirtintas ant priekinio sparno. Avarijos atveju atsitrenkus į medį bakas sprogdavo ir transporto priemonė virsdavo fakelu. „Kiaulės“ modelio prekyba netrukus buvo nutraukta. Nauji motoroleriai jau turėjo kuro baką po sėdyne. Tokie praėjusiame amžiuje iš prekybos išimti „kiaulės“ modeliai dvare stovi net du, tačiau su jais savininkas nevažinėja. „Nenoriu pavirsti fakelu“, – su šypsena paaiškina jis.

Motociklai ne tik dviračiai

M. Šventoraičio motociklų parkas išties gniaužia kvapą. Jame galima išvysti ne tik dviračių, bet ir triračių, keturračių plieninių žirgų.

Pasaulio praeities technikos lobynas lietuviu kluone – rečiausi kolekcijos eksponatai prieinami visiems

Šiemet savo kolekciją vyras papildė gana egzotišku eksponatu – senoviniu keturračiu, kokie sovietmečiu buvo retenybė. Išskirtinį modelį, apie kokį net pats iki tol nebuvo girdėjęs, kolekcininkas pamatė čia, Lietuvoje, lankydamasis Kauno istorinės technikos muziejuje. Po savaitės internete pamatė skelbimą, kad šis senovinis keturratis parduodamas.

„Paskambinu, sakau: perku, išimkit skelbimą, iškart atvažiuoju ir paduodu pinigus. Pasirodo, eksponatas priklausė ne muziejui, o žmogui. Savininkas iškeliavo, todėl vaikai nusprendė parduoti jo turtą. Tokių keturračių visame pasaulyje buvo pagaminta vos keli šimtai, o šis Sovietų sąjungoje buvo vienintelis modelis“, – išskirtinio eksponato istoriją pasakoja dvarininkas.

Svečių akį patraukia ir išskirtinis triratis motociklas, kurį M. Šventoraitis prieš keliolika metų rado gretimame kaime. Ilgai nesvarstęs jį įsigijo, sėdo ir parvažiavo į dvarą. Dabar jis yra nepakeičiamas Babtyno dvaro kiemo puošybos elementas. Juo grožisi lankytojai, prisidėję gėlių į kuzavėlį su juo smagiai fotografuojasi vestuvininkai.

Į unikalius eksponatus neretai dairosi ir kiti kolekcininkai, tačiau M. Šventoraitis kategoriškas – jis neparduoda nė vieno motociklo – savo kolekciją ateityje planuoja tik gausinti.

